

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglas po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 7 februara 1936
God. VII • Broj 6

ČEŠKOSLOVAČKA I POLJSKA

Na ovome mestu smo u broju od 17. januara o. g. objavili članak o sokolskom radu br. Adama Zamojskog, bivšeg starešine Saveza poljskog Sokolstva, kome je stajao na čelu punih 14 godina.

Na glavnoj skupštini Saveza poljskog Sokolstva, održanoj 5 i 6 januara o. g. u Varšavi, br. Zamojski je naglasio, da je popustila političku napetost između Poljske i Češkoslovačke, koja se bila do skrajnosti zaostriila i koja je zaustavljala i prečila življajušu saradnju između Sokolstva obaju bratskih i susednih naroda. U tom članku kazali smo, da je i br. Zamojski svojim pomirbenim radom i stanovištu nekompromisne linije poskolskog bratstva uspeo, da su njegova nastojanja kao i nastojanja ostale bratstva urođila ovako pozitivnu rezultatom, koji mora da obraduje svakog rodoljuba u bratskoj Poljskoj i Češkoslovačkoj, a i sve nas Sokole u Jugoslaviji.

Kako su braća iz ČOS, a i vodeći činoci u Savezu slovenskog Sokolstva, bili stalno na poslu, da se sve što bi bilo štetno po našu zajedničku stvar ukloni, kako bi mogli u zajedničkom radu da kročimo napred, to su time položeni zdravi temelji budućnosti slovensko-sokolske zajednice na slovenskom severu i istoku Evrope.

Ova konstatacija br. Zamojskog odmah na početku pomenute glavne skupštine Saveza poljskog Sokolstva unela je u skupštinu jedno bratsko raspoloženje, a toj konstataciji slijedio je i zaključak pun harmonije u izjavu novog starešine br. Arciševskog, u kojoj se kaže, da će se i rad naslednika br. Zamojskog kretati u njegovom pravcu, t. j. u smislu sokolskih i nacionalnih načela.

Ova konstatacija — što treba načito naglasiti i podvući — nije ostala samo u krugu sokolskih skupština, nego je našla na jak odjek i u najširim krugovima poljske nacionalne javnosti.

Krajem januara ove godine naime protekle su dve godine, otkada je bio između Trećeg Rajha i Poljske Republike sklopljen t. zv. berlinski pakt. Ova obletnica nije u poljskoj javnosti izazvala nikakvo naročito interesovanje, barem to ne u dobrom smislu i nekom radosnom raspoređenju naroda. Sama »Gazeta Polska«, oficijelno glasilo poljskog ministarstva inostranih poslova, ovom prilikom je taj pakt samo registrovala, konstatujući, da je do sada dobro izdržao svoju životnu probu. A jedan drugi list, »Kurier Póran« koji stoji vrlo blizu poljske vlasti, napisao je otvoreno, da u narodu vlada zbog ovog pakta veliko nezadovoljstvo, jer se usprkos ovom paktu u Trećem Rajhu javlja tendencija da se iskoreni nacionalni individualitet poljske manjine u Nemačkoj te da treba zatražiti od ministarstva inostranih poslova hitnu intervenciju kod samog kancelara Rajha Hitlera, da se stane na kraj tome raznoredivanju. Ovaj pakt, veli list, ne sme da bude na štemu prijateljskih veza i odnosa između Francuske, Rusije, Male antante i Poljske.

Jos jasnije pokazalo se neraspoloženje širokih narodnih krugova na kongresu poljskih seljaka, koji je bio nedavno održan u Varšavi i koji je zauzeo odlučan stav protiv ovakve zvanične vanjske politike. Vox populi — vox Dei! Ako ova izreka važi i danas, ne može u Poljskoj ni jedan odlučujući državni faktor da prepreči glasa poljskog seljačkog naroda, jer taj glas treba da se smatra kao Božji glas. U rezoluciji, koju je taj kongres doneo, kategorički se zahteva, da se učini kraj ovakvoj oficijelnoj vanjskoj politici te da se nastoji da se sklope najuže prijateljske veze s Češkoslovačkom i da se Poljska u savezništvu osloni i na Francusku.

Istodobno održan je u Katovicama i kongres Gornjošleske župe »Poljskog zapadnog savezata«, koji je inače vladil prijateljski naklonjen, a koji je savez na ovom kongresu zauzeo ono isto stanovište kao i kongres poljskih seljaka u Varšavi.

Prijaci ne smeju, izjavilo se na tom kongresu, da dozvole, da se njihova narodna manjina uništava, već Poljaci moraju da traže veze sa slovenskim susedom zemljom i s onim državama, koje su sklene Slovenija. Poljaci ne mogu da dozvole, da se u njihovoj domovini dopuštaju demonstrativne nemačke manifestacije, kada

Ovogodišnja prolećna savetovanja slovačkih župa

U danima 14 i 15 marta o. g. održaće se u Turčijanskom Sv. Martinu pod vodstvom župe Tatranske savetovanja slovačkih župa. Dnevni red sastanka predstavnika tih župa, koji se već nekoliko godina održavaju svakoga proleća, obuhvataće mnoga važna sloškolska pitanja. U prvom će redu na ovim sastancima biti govor o pripremama za veliku posetu svih čeških i moravskih župa Slovačkoj, a što će se sigurno razviti u velike sokolske manifestacije i u mnogim mestima utri novе puteve sokolskoj organizaciji medju Slovacima. S tim u vezi raspravljaće se na tim sastancima drugo pitanje, naime, kako i gde treba osnivati slovačke sokolske družine. Nadalje će se tom prilikom slovačke župe pozabaviti i pitanjem X svesokolskog sletata, o produbljenju veza medju američkim Sokolima, o odnosima medju pojedinim župama, o gospodarskom položaju i t. d. Veliku važnost poluža slovački Sokoli i tome, da proslava 20 godišnjice oslobođenja Slovačke od tudišnjeg jarma bude što veličanstvenija. U tim će svečanostima, razume se, sudjelovati i Sokolstvo sa svim svojim jedinicama, u koliko ono samo ne bude vodilo tu proslavu.

Olimpijska predtakmičenja Saveza SKJ, ČOS i Francuza

Prema vestima praških »Lidovih novina«, jugoslovenska takmičarska vrsta po svojim prilici nakon svog povratka iz Varšave, gde će učestvovati međusaveznom olimpijskom takmičenju i vrstom poljskog Sokolstva, učestvovati u takmičenju s bratskom češkoslovačkom sokol. vrstom. Ovim predtakmičenjima nameravaju, kako izgleda, da učestvuju i francuski gimnastičari, a što bi na svaki način mnogo pridonelo visini ovih predtakmičenja, a da i ne govorimo koliko bi ta predtakmičenja bila time privlačnija. Ovom prilikom mislimo, da bi bilo vrio zgodno i dobro, kada bi se pred odlazak u Berlinu sastale na međusobno takmičenje samo sokolske vrste, i to češkoslovačke, jugoslovenske, poljske i one bugarskih Junaka. Na taj bi se način mogla da vidi i vrednost takmičarskih sila u slovenskom Sokolstvu kao celini.

Pripreme u ČOS za olimpijske igre u Berlinu

Dne 26. januara održano je u Pragu ponovno međusobno takmičenje kandidata za češkoslovačku olimpijsku vrstu za Berlin. Na ovom izuzetnom takmičenju prvo mesto zauzeo je br. Gajdoš, drugo br. Hudec, treće br. Petráček, a za ovima sledi redom, braća: Tintjera, Beníšek, Lefler, Sládek, Novotný, Kolinger, Salář, Hoskoda, Pavelka, Baroš, Vjetřet, Ajher, i još njih dvanaest. Između svih ovih takmičarskih kandidata za olimpijske igre biće izabrana dvanaestoričica najboljih, koji će dalje vežbati i pripravljati se za Berlin. U mesecu martu održaće se ponovo izbira takmičenja, nakon čega će definitivno biti sastavljena olimpijska vrsta s dva zamenika; oni će zajednički trenirati kroz zadnja dva meseca u Pragu i to do samog polaska u Berlin.

I članice ČOS takmičiće pred olimpijskim igrama s našim članicama, koje se također pripravljaju za Berlin. Kako javljaju iz Praga, ovo je pitanje već uredeno te načelnštva imaju samo da odrede dan kada će se takmičenja održati. Takmičenja će se održati po svojim prilici u Ljubljani.

Se u isto vreme ugnetavaju njihova braća i sestre, koje je sudsina prisilila da žive u tudio zemlji. I Poljaci ne mogu da dopuste, da bi se u Berlinu reklamirao za Nemačku i najmanji komadič poljske zemlje, koju bi Nemačka htela da osvoji »silom duha i šake«.

Iz svega toga se vidi, kako su jaki talasi nacionalne svesti i narodnog ponaša prodrili iz glavne skupštine Saveza poljskog Sokolstva preko kongresa poljskih seljaka u Varšavi tamo do Katovic i kako se ti talasi sve dolje i odlučnije šire preko čitave poljske zemlje, tražeći kidanje s postojećim nenormalnim odnosima i sklapanje novih, prirodnih, bratskih i traj-

Peta smučarska takmičenja Saveza SKJ

MARIBOR — POHORJE

14, 15 i 16 o.m.

Kao što smo već izvestili, dne 14, 15 i 16 održaće se na Pohorju peta smučarska takmičenja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja su prvo bila zakazana za 31 prošlog i 1 i 2 ovoga meseca, ali su radi slabih snežnih prilika morala da budu odgodenata pomenute dane.

Organizaciju ovih takmičenja, kao i sve pripreme za nje, načelnštvo Saveza SKJ poverilo je Sokolskoj župi Maribor. U tu svrhu u župi Maribor bio je osnovan i naročiti odbor za ova takmičenja, čiji su agilni članovi uložili u organizovanje ovih takmičenja mnogo truda i ljubavi, kako bi ona ne samo što bolje uspela već i bila na dobroj visini u svakome pogledu, kao što to i traže prirede ovakve vrsti, i kako bi i naše Sokolstvo moglo da počne, da i u ovakvim priredbama nimalo ne zaostaje za drugima.

Iako su vremenske prilike za ovaku našu sokolsku reprezentativnu priredbu bile do sada vrlo nepovoljne, tako da je skoro nemoguće bilo i tre-

niranje, te iako se je radi toga pripredivački odbor takmičenja našao pred nepredviđenim neprilikama te je takmičenje bio morao i da odgodi, ipak se je nadati, unatoč svemu tome, da će ova peta smučarska takmičenja Saveza SKJ biti u mnogom pogledu bolja nego što su bila dosadašnjih godina i da će, uvez u obzir pomenute okolnosti, dati i srazmerno bolje rezultate.

Očekivati je nadalje, da će ova naša sokolska smučarska takmičenja posetiti i mnoga braća i sestre i iz ostalih naših krajeva, kojima će se tih dana pružiti prilika i da uživaju u zimskim lepotama naših zasneženih severnih krajeva, našeg Pohorja i njegove okolice. Tim više se za to pruža mogućnost našoj braći i sestrama, što je i Ministarstvo saobraćaja za ova takmičenja odobrilo na železnicama četvrtinsku vožnju.

»Povratimo se k prirodi!«

Povodom sadanjih petih smučarskih takmičenja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja će se održati narednih dana na Pohorju, priredivački odbor za ova takmičenja izdao je za ovu prigodu krasnu propagandnu reviju, na koju naročito upozoravamo (njen prikaz donosimo u rubrici »Knjige i listovi«), u kojoj je među ostalim članima i članak brata dra Alfreda Pičlera, načelnika Saveza SKJ, napisan povodom ovih takmičenja, a koji ovde donosimo.

U te reči sažeo je svojedobno J. J. Russo svoje najistinske uverenje i verovanje, koje je stekao objektivnim posmatranjem kulturnih prilika svoje vremena.

Taj poklici Rusoa nije osamljen. I. Bergson, Klages, Gete i Blajbjtroj, a naročito Spengler, s užasom vide propast evropske kulture — usled odvajanja čovečjeg duha od prirode delima civilizacije, koja od čoveka stvara stroj i time ga izdvaja iz prirode, s kojom, kao malen, ali nedvojben njen deo sačinjava svet i vasionu.

Taj se proces izdvajanja čoveka iz prirode i danas nastavlja.

U doba t. zv. apriorističke filozofije beše povučena oštra granica između duha i tela u psihologiskom smislu, a što beše pripravljeno naročito doktrinama srednjeg veka.

Kao najviši vrhovi čovečjeg dela smatralju se geniji i njihova dela. Bivalo je doba, kada je svec zamisljavao genija kao biće tako reći bez tela — kao kržljavca — kao grbavca — a ipak nas objektivno istorijsko razmatranje uči, da su najgenijalniji ljudi svih vekova (Sekspir, Napoleon, Tolstoj, Leonardo da Vinči, Platon i mnogi drugi) imali porek snažnog i produktivnog duha i vrlo krepko telo.

Nova psihologija, koja je, bez predrasuda, počela da istražuje čovečja delanja, koja su izraz njegovog čuvstovanja, htjenja i umovanja, u svetu biologije (Vundt, Jerusalem, Klages, Paladi), eksperimentom — shvativši čoveka živim bićem, koje ispoljava svoj život — i sastavnim delom prirode — koriguje pre povučenu oštru granicu između duha i tela, na glasivši naročito, da su t. zv. primarni psihički fenomeni — životni fenome-

ni, t. j. izražaj života, izražaj tela živog bića čoveka — i kao takvi, imajući za osnovicu »gibanje«, bliži fizičkim, dakle telesnim pojавama, nego li sekundarnim psihičkim — izrazito duhovnim pojavama. Time se granica između duhovnog i telesnog znatno posmjerava — stvara se nov pojam — pojam životnih fenomena i ujedno se oštrena granica ublažuje — ona više ne predstavlja pravac, nego kružnjak, koju s jedne strane tiče telesne a s druge strane duhovne pojave, tvoreći kompleks životnih pojava. — Najnovija psihologija, uvažujući rezultate fiziologije, nalazi primarne psihičke fenomene neposredno vezane na telo i njegove funkcije.

Iz svega ukratko nabačenog sledi, da je telo čoveka s funkcijama njegovih organa nužna podloga — upravo koren duše u njenim duhovnim funkcijama.

Što je ta podloga, dakle, telo zdravije i jače — i što je funkcionisanje njegovih organa bolje i savršenije — biće i ono, što se na toj podlozi izgraduje — rad duha — jače, ispravniji i savršeniji.

Najviši postulat čovečanskog dobrostanjanja je ostvarenje moralu, koji se osniva u čovečjem duhu i koji je specifična odlika roda ljudskog. Jedini će moral biti u stanju, kada bude do savršenosti oživotvoren, da čovečje sreću i duh izdigne nad ostalu prirodom i dobrotom svojom i sijaj te divote imaće svoj otac u celoj prirodi, koja će moralno savršenog čovečaka da okružuje.

»Moralno savršen čovek« je i naš ideal — ideal Sokolstva!

Radi postignuća tog cilja Sokolstvo od prvog svog početka u središtu svog vaspitnog rada gaji svestrano telesno vežbanje.

Naša vežbanje u doba robovanja našeg naroda bilo je sabito u četiri zida sokolske vežbaonice.

Nakon svanuća narodne slobode — ožarilo je blago sunce i naša sokolska srca — razvezaće se sapeta krila Sokolova i mi poletesmo iz tamnih i zaguljivih prostora u prirodu — u svet vjazdu, ozaren blagotvornim sunčanim tracima — poletesmo u brda i doline naše lepe domovine, da prirodnim izvorima crpemo snagu — da krepimo naše telo, kako bi spremljili dostojan stan naome, što je najdragocenije u ljudskom biću, čovečjem duhu, koji teži za svojim usavršenjem.

Eto, stoga prenosimo naš rad na cvetne poljane, na bistro naše more i blistave snežne poljane naših planina i dolova!

Cistim, srećem neka se smučke naše klize po snežnom platu majke naše, otadžbine mile — čistoća snežnih planina i poljana neka nas okrepi, da ustrajemo na sokolskom delu svog usavršavanja putem plemenite bratske ljubavi, da nam budućnost bude svetla i čista, kao što su naše snežne poljane!

Smuk!

Prof. dr. Alfred R. Pihler,
načelnik Saveza SKJ

Počasni odbor takmičenja

Počasni odbor petih smučarskih takmičenja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja će se održati na Pohorju 14, 15 i 16 o. m. sačinjavaju:

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • BEOGRAD

Glavna skupština Sokolskog društva Vranjic

U nedelju 19. januara održana je glavna godišnja skupština Sokolskog društva Vranjic. Skupština je, u prisustvu delegata bratske župe dra Lauša, otvorio starčinu Marko Grubić. Govorio je o Sokolstvu u današnjim prilikama, setio se blgpk. Viteškog Kralja Aleksandra i premilne braće, te pozvao prisutne da kličnu »Živeo Nj. Vel. Kralju Petru. Predlaže tekst pozdravnog telegrama bratskom Savezu. Pozdravlja delegata bratske župe. — U imu župe pozdravlja skupština delegat br. dr. Lauš i želi da skupština srećno odredi smernice budućeg društvenog rada.

Iz izveštaja se vidi, da društvo sad broji 136 članova, naraštaja i dece. Kroz godinu je održano 16 predavanja i 8 govora pred vrstom, prikazala su se 3 filma, priredila 1 igranka, 2 akademije, 4 svečane proslave, 4 izleta, održali su se redovito društveni mesečni sastanci, održala se je sokolska prosvetna škola u novembru, sokolskih listova primaju pripadnici 16 primeraka. Prosečno na mesece vežba je 71 pripadnik, a prosečni broj vežbačih dana iznosio je 7 na mesec za svaku kategoriju. Javna vežba bila je u junu, društvo je brojno učestvovalo javnim vežbama u Splitu i Solinu, okružnim sletovima u Sinju i Solinu i na sletu u Sofiji. Na župskim takmičenjima u plivanju osvojilo je drugo mesto, a na saveznim četvrtu. Inventar je umnožen novim spravama. Prihodi su iznosili 25.043,50 Din, a rashodi 22.662,95 Din.

Skupština je zaključena s pevanjem sokolske himne »Oj Slaveni!«

KNJIGE I LISTOVI

»V SMUŠKE TEKME SAVEZA SKJ« MARIBOR — POHORJE 1936

Priredivački odbor petih smučarskih takmičenja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja se ovih dana održavaju na Pohorju, izdao je ovih dana pod gornjim naslovom jednu odličnu propagandnu reviju, prvu ovakve vrsti u našem Sokolstvu.

Svojim zaista reprezentativnim oblikom, sadržajem i tehničkom doterinju, ova prigodna sokolska propagandna revija za naša prestojeća smučarska takmičenja čini po svemu najveću čast ne samo priredivačkom odboru ovih takmičenja, koji ju je izdao, već i čitavom našem Sokolstvu a uz ostale revije slične vrsti u našoj zemlji, koje propaguju turizam i lepotu naših krajeva uopće, ona pretstavlja jedan odlično uspeli prilog u tome smislu i biće stoga svakako naročito zapažena.

Raskošna oprema na debelom umetničkom (»Kunstdruck«) papiru, s velikim brojem krasnih slika, tehnički izvanredno lepo reprodukovanih, među kojima se naročito ističu one zimski motiva, zatim niz lepih članaka, a sve to ukusno sredeno i nepreträpano, daje ovaj sokolskoj reviji njenu doista reprezentativnu vrednost.

Priredivački odbor ovih naših smučarskih takmičenja učinio je samo izdanjem ove revije jednu dostojnu, upravo najlepšu propagandu za ova takmičenja, a ujedno je to i dostojna propaganda našega Sokolstva uopće.

U nizu naših sokolskih edicija, pogotovo onih propagandnog karaktera, ova svakako u mnogome nadmašuje skoro sve dosadašnje.

Ovu reviju stoga najtoplje preporečamo. Nju bi trebala odmah da nabavi svaka naša sokolska jedinica, ona bi trebala da se nade u rukama svakog našeg brata i sestre, a pogotovo u rukama one braće i sestara, koji se bave smučarstvom i koji imaju smisla za lepote zimske prirode naših krajeva, koje ova revija tako uspešno i lepo prikazuje.

Cena revije je 10 Din i naručuje se kod: Sokolske župe Maribor (Odbor za pridredbu smučarskih takmičenja).

»Škola skijanja za decu« ima 20 strana teksta. Ilustrovana je s kliješjima za svaki momenat u skijanju.

Stoji u preprodaji 6 Din. Ako se naruči više od 10 knjižica poštarinu plaća redakcija. Ako se novac posalje čekom unapred do 5 komada i dalje, poštarinu plaća redakcija. Naklada je samo 2000 komada.

Naručuje se na adresu: — »Telesno vaspitanje« — Zagreb (Sinkovićeva ulica 6).

NARODNA TUGA

Brat Čedomir V. Milošević iz Sarajeva spevao je u narodnom desetercu o godišnjici tragične smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja pesmu u šest delova pod natpisom »Narodna tuga« i štampao je u knjižici, cirilicom. Cena je knjižici 4 Din, a ako se poruci u broju većem od deset 3 Din.

NOVE KNJIGE

Rafael Ban: »Vežbačko temeljno znanje«. Pretiskano iz »Sokola«, 1935. br. 7—11 i 1936. br. 2 i 3, Ljubljana 1936., vlastita naklada, stranica 24.

Seljak Jeremija Nedić kod Masarika. U utorak 4. o. m. stigao je u Prag 83-godišnji prijost seljak Jeremija Nedić iz Teočina u Šumadiji, kojeg je još lani pozvao sebi u goste predsednik dr. Toma G. Masarik. S Nedićem se je Masarik upoznao još pre 26 godina, kada je putovao Srbijom sakupljajući informacije i materijal za svoju poznatu akciju protiv grofa Forgaču, austro-ugarskom poslaniku u Beogradu, koji je u poznatoj Fridjungovoj aferi igrao žalosnu ulogu dobavljača falsifikovanih dokumenata, Jeremija Nedić, koji je bio vanredno inteligentan i bistar, bio je Masarik pri njegovom traganju odličan pomoćnik, pa se je od onog vremena Masarik s Nedićem stalno dopisivao. Na Vilsonovoj stanici u Pragu dočekali su Nedića zastupnici našeg poslanstva i českoslovačkog ministarstva inostranih poslova, kojim se je ovaj prijost seljak, koji je doputovao u Prag u šumadijskoj narodnoj nošnji, iskreno zahvalio na toploj dočeku i izrazio svoje veselje što može u svojim starim danima da vidi zlatni slovenski Prag. Kao gost ČOS nastanjene je u Tirševom domu, a u četvrtak 6. o. m. bio je primljen u goste kod Prezidenta Oslobođenja Masarika u Lanima.

25-godišnjica smrti Vida Morpurgo. Dne 31. januara navršilo se je 25 godina od smrti zaslужnog dalmatinskog nacionalnog radnika i borce Vida Morpurga, koji je svoj nacionalni rad razvijao naročito živo u Splitu. U mlađim godinama pokrenuo je 1859 godine »Dalmatinski godišnjak«, koji je bioписан na italijanskom jeziku, ali mu je duh bio slovenski, i koji je bio samo sredstvo za buđenje narodne svesti i redovima inteligencije, koja je bila ugođena u italijanskom duhu. Nekoliko godina kasnije započeo je organizovati pokret hrvatske narodne stranke, ali uvek je ostao pri tome skroman i povučen. Da svoj narod pomogne i u ekonomskom pogledu i da ga oslobodi ovisnosti od stranih kapitalista, osnovao je Dalmatinsku pučku banku, koja je imala mnogo zasluga za uspeh načelnika.

»Škola skijanja za decu« je priručna knjižica za učiteljstvo pomoću koje može da se stručno i po sistemu provodi ovaj deo telesnog vežbanja, koji odgovara zimskom vremenu. Knjižica može da posluži i samoj deci za učeњe skijanja.

KRONIKA

Seljak Jeremija Nedić kod Masarika. U utorak 4. o. m. stigao je u Prag 83-godišnji prijost seljak Jeremija Nedić iz Teočina u Šumadiji, kojeg je još lani pozvao sebi u goste predsednik dr. Toma G. Masarik. S Nedićem se je Masarik upoznao još pre 26 godina, kada je putovao Srbijom sakupljajući informacije i materijal za svoju poznatu akciju protiv grofa Forgaču, austro-ugarskom poslaniku u Beogradu, koji je u poznatoj Fridjungovoj aferi igrao žalosnu ulogu dobavljača falsifikovanih dokumenata, Jeremija Nedić, koji je bio vanredno inteligentan i bistar, bio je Masarik pri njegovom traganju odličan pomoćnik, pa se je od onog vremena Masarik s Nedićem stalno dopisivao. Na Vilsonovoj stanici u Pragu dočekali su Nedića zastupnici našeg poslanstva i českoslovačkog ministarstva inostranih poslova, kojim se je ovaj prijost seljak, koji je doputovao u Prag u šumadijskoj narodnoj nošnji, iskreno zahvalio na toploj dočeku i izrazio svoje veselje što može u svojim starim danima da vidi zlatni slovenski Prag. Kao gost ČOS nastanjene je u Tirševom domu, a u četvrtak 6. o. m. bio je primljen u goste kod Prezidenta Oslobođenja Masarika u Lanima.

Razne kulturne vesti. Moskva se je ovih dana setila 65-godišnjice čuvenog ruskog slikara i kritičara Igora Grabara, čije se mnoge impresionističke slike nalaze u poznatoj Tretyakovoj galeriji. Grabar, koji je svršio pravne nauke i slikarsku akademiju u Petrogradu, nastavio je studije još u Parizu i Minhenu. Bio je i organizator udruženja umetnika. Izdao je nekoliko monografija i pisao odlične kritike u revijama »Mir iskustva«, »Apolone« i »Njiva«. Uz saradnju i pomoć nekoliko prijatelja izdalo je »Istoriju ruske umetnosti« i monografiju »Ruski smetnici«.

Ovogodišnju poljsku literarnu nagradu od 2000 zlota dodelila Poljska akademija nauka i umetnosti mlađom pesniku Svatopluku Karpinskому za njegovu knjigu stihova »Tšinačie vieršu«.

Dne 5 februara bio je na svečanu naćin promoviran za počasnog doktora univerziteta u Džonu dr. Stjepan Osuški, češkoslovački poslanik u Parizu.

rodnog preporoda na obalama našeg Jadran. Vid Morpurgo, koji je bio vrlo bistar duh, odlučan borac, sjajan diplomat i veoma načitan davao je upute i savete za rad najistaknutijim narodnim prvacima, koji su se s njime stalno savetovali.

Veliko kulturno delo Frane Petriovića. Naš zaslužni dalmatinski iseljenik i industrijalac, svrljivnik i saradnik firme Paško Baburica, podigao je o svom trošku na svom velikom imanju Habakuku razne moderne kulturno-socijalne ustanove, među njima školu, bolnicu i crkvu. Vodeći čileški listovi s listom »El Merkurio« opširno pišu o zasluznom radu tog našeg zasluznog dobrotnika i stavljuju njegov socijalni osećaj kao primer drugim industrijalcima. Svečanom osvećenju tih institucija prisustvovali su ministar prosvete Garces Gano, nadbiskup iz Santiaga Kampilja kao i predstavnici drugih vlasti i našeg poslanstva. U ime svog otsutnog brata obavio je predaju svih zgrada predstavnici državnih i crkvenih vlasti g. Jure Petrinović, upravnik ovog imanja.

Fedor Vasiljević Taranovski. Krajem januara umro je u Beogradu u 62 godini svog života prof. dr. Fedor Vasiljević Taranovski, čuveni pravni istoričar. Pre rata delovao je na univerzitetima u Varšavi, Dorpatu i Petrogradu kao profesor ruske istorije prava, a nakon revolucije morao je i on u inostranstvo; poslednjih godina delovao je na beogradskom univerzitetu kao profesor pravne istorije Slovena. Napisao je brojna čuvena dela, s kojima je stekao svetski glas kao »Enciklopedija prava« i »Slavjanstvo kao predmet istorijsko-juridičkog izučenja«. Radeći u našoj sredini napisao je na našem jeziku »Istoriju srpskog prava u državi Nemanića«, »Uvod u istoriju slovenskih prava« i »Dušanov zakonik«.

Razne kulturne vesti. Moskva se je ovih dana setila 65-godišnjice čuvenog ruskog slikara i kritičara Igora Grabara, čije se mnoge impresionističke slike nalaze u poznatoj Tretyakovoj galeriji. Grabar, koji je svršio pravne nauke i slikarsku akademiju u Petrogradu, nastavio je studije još u Parizu i Minhenu. Bio je i organizator udruženja umetnika. Izdao je nekoliko monografija i pisao odlične kritike u revijama »Mir iskustva«, »Apolone« i »Njiva«. Uz saradnju i pomoć nekoliko prijatelja izdalo je »Istoriju ruske umetnosti« i monografiju »Ruski smetnici«.

Ovogodišnju poljsku literarnu nagradu od 2000 zlota dodelila Poljska akademija nauka i umetnosti mlađom pesniku Svatopluku Karpinskому za njegovu knjigu stihova »Tšinačie vieršu«.

Društvo je ovu istu pretstavu dalo i na dan sv. Svetog u obližnjem selu Klokočeviku, koja je također vrlo dobro uspela.

Ovo odlikovanje znači priznanje za ogroman rad na kulturnom zbiljenju Francuza i Čehoslovača, koje je lično ili posredno vršio ovaj talentovani diplomat, koji se nije ograničio samo na svoj službeni posao.

U Pragu umro je pre nekoliko dana poznati češki slikar, kipar i priznati konservator J. J. Hlava, koji je bio u mladim godinama fabrički radnik, ali je pokazujući vanredan talent svršio potpomagan od mecenata, keramičku stručnu školu u Bechinju i akademiju u Pragu, gde je bio učenik čuvenih kipara Suharda i Mislbeča. Kao konservator i restaurator slika starih majstora uživao je naročiti ugled u Češkoslovačkoj.

MALE VESTI IZ NAŠIH JEDINICA

BOTOŠ. — Svetosavska proslava. Naše društvo privedilo je svetosavsku proslavu dne 27. januara o. g. uveče. Svečanost je počela »Sokolskim pozdravom«, a nakon toga je pozdravio prisutne br. M. Marić. Program se je saštojao iz: slike o sv. Savi s prigodnim deklamacijama i pevanjem svetosavskih himna, te pevanjem »Iz bratskog zagrljaja«, »Prosvetom k slobodi«, »Hajdučići« i »Na strazi«, solo pevanja »Tuga« od Lisinskoga. Sokolski dilektanti su odigrali aktovke »Pod starost« i »Ljubavno pismo«. Proslava je završena pevanjem »Oj, Sloveni!«. Posle programa bila je igranka.

PLAŠKI. — Svetosavska proslava. Dana 27. januara održalo je naše društvo svetosavsku proslavu s vrlo bogatim i biranim rasporedom, koji se saštojao iz vrlo dobro uspeli predavanja, pevanja, recitacija, deklamacija i pozorišnog prikaza, posvećenih sv. Savi. Nakon programa bila je igranka.

Moralni i materijalni uspeh potpuno zadovoljava.

SENJ. — Društveno selo. U nedjelju 26. januara o. g. održalo je Sokolsko društvo selo za članove i prijatelje Sokolstva. Na programu je bilo: sv. Sava, predavanje br. prof. V. Zaninovića, dule humoreske, glazba i ples. Poset je bio dosta dobar.

TRNJANI. — Zabava, 18. januara o. g. održalo je Sokolsko društvo u Trnjanim svoju vrlo uspelu pozorišnu pretstavu s dva pozorišna igrokaza od Br. Nušića »Analafabetu« i »Sumljivoće«. Uspeh moralni i materijalni je zadovoljavajući.

Društvo je ovu istu pretstavu dalo i na dan sv. Svetog u obližnjem selu Klokočeviku, koja je također vrlo dobro uspela.

Učiteljski glasnik

KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAT

Preporučamo
tvrke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku!«

Izdaje diazo-amoniak-papir »JAS-NIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domaći izdelek te vrste u državi

ANTON HREN,
podpredsednik nadzorstva, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru,
prvi starosta Sokolskega društva Studenci itd.,

umrl dne 2. t. m., ko je stal na vrhuncu svoje moške moći in požrtvovale nacijalne in stanovske delavnosti.

Svojemu odličnemu sotrudniku in značajnemu borcu za pravico in poštovanje očuvajmo v hvaležnih srcih nemiljiv spomin!

V svojih delih sam boš živel večno!

LJUBLJANA, dne 2. februarja 1936.